

GORJ COUNTY COUNCIL WISHES FOR 1865

Adrian TUDOR-DRĂGHICI
University of Craiova

ABSTRACT:

IN THE FIRST MONTH, AFTER THE END OF EACH SESSION OF THE COUNTY COUNCILS, THE MINISTRY OF INTERIOR HAD THE DUTY, ACCORDING TO ART. 69 OF THE COUNTY COUNCILS ACT, TO PRESENT TO THE PRINCE THE REPORT ON THE WORK OF THE COUNTY COUNCILS AS WELL AS THE WISHES EXPRESSED BY THEM RELATED TO THE OPERATION OF VARIOUS PUBLIC SERVICES, BUT ESPECIALLY ON THE GENERAL INTERESTS OF THE DISTRICT.

KEYWORDS: GORJ, COUNCIL, 1865, WISHES

Prima sesiune a Consiliului Județean Gorj, propune o serie de proiecte pentru județ, arătând astfel și o radiografie a stării de fapt a județului, proiectele propuse fiind necesare pentru dezvoltarea economică și socială a județului. Chiar de la prima sesiune se constată o implicare a consilierilor județeni, rezultând o largă cunoaștere a problemelor și mai ales soluții pentru rezolvarea acestora. Unele proiecte sunt legate de o colaborare cu județele învecinate cum ar fi construirea sau modernizarea drumurilor pentru a ajuta la dezvoltarea comerțului în mod special.

Prefectul Județului Gorj transmite Ministerului de Interne Proiectul de Dorințe al primei sesiuni, în data de 6 martie 1865¹.

Pentru a se înțelege de către conducerea țării ce vor să transmită, Consilierii Județeni au făcut la început o expunere a stării actuale a județului, a poziției sale naturale și a potențialului ce poate fi exploatat, menționând faptul că lipsa căilor de comunicații reprezintă principala problemă. *”Județul Gorjiu fiind pus la marginea țării este înconjurat de vecinătățile lui mai de toate părțile de greutăți naturale, care toate se pot trece prin drumuri sistematice parte, și parte numai prin drumuri drese sau împietrite și îngrijite la vărsături de ape sau ploaie repezi”*².

Se menționează nevoia unui drum pietruit spre Vâlcea pentru aducerea sării de la Ocele Mari și transportul spre Turnu Severin. Drumul respectiv era greu practicabil în mare parte a anului, datorită vremii nefavorabile, relieful fiind unul cu dealuri străbătute de râuri.

La nord se află munții Carpați ce depărțeau județul de Austria, se solicită refacerea vechiului drum al Porcenilor ce ar permite călătoria foarte comodă cu trăsură.

¹ A.N.R., fond Ministerul de Interne-Divizia Administrativă, *Înființarea Consiliului Județean Gorj și alegerea membrilor*, d. 131/1864, fila 81.

² *Ibidem*. f. 83 verso.

Spre apus drumul care lega Târgu Jiul de Severin, un drum de trei poște pe teritoriul Gorjului, trebuia refăcut pe un alt traseu, peste dealul Bujorascului, astfel reducându-se la numai o poștă și un sfert. Restul drumului trebuind a se face de către cei din Mehedinți. Gorjul oferea spre vânzare vite și produse agricole, astfel acest drum ar fi adus avantaje și celor din Severin, care, datorită portului la Dunăre, putea deveni un mare depozit și un oraș comercial care să ofere mărfuri spre export.

La sud, spre Craiova, drumul trebuia modernizat doar pe teritoriul Gorjului, pe o distanță de 3 poște, având avantajul că aflându-se pe marginea Jiului, exista din abundență nisip și pietriș necesar construirii și întreținerii sale.

Realizarea acestor proiecte, în viziunea consilierilor județeni, ar ajuta ca Gorjul să se compare cu alte ținuturi din țară care începuseră să cunoască prosperitatea.

*”Toate aceste trei drumuri care nu cer nici mult timp nici multe și mari capitaluri, dar care ar învia o populație de 70.000 locuitori, șezători pe unu din cele mai fertile pământuri ale României”*¹, scriau în concluzia descrierii județului, consilierii Județului Gorj, în anul 1864, menționând că la un pogon de pământ se fac recolte bune de grâu, trei kile mari, iar porumbul și patru kile jumătate.

Sunt prezentate foarte interesant mărfurile de calitate: vinuri bune, rachiu, colțane (castane, n.a.), roibe, rânsa, scumpie, brobință (sau pațuchină) cherestea de toate dimensiunile, piei felurite, lână, miere precum și ape minerale, mercur, păcură, piatră dură sau moale și chiar marmură, cărbunele și piatră ușor de exploatat. Se menționează că existau și locuri pretabile construirii de fabrici².

Membrii consiliului, în mare parte proprietari de terenuri și negustori, își dădeau seama de potențialul economic al zonei, chiar Președintele Pârăianu având afaceri în afara țării știa care sunt nevoile și soluțiile pentru a dezvolta zona. El a solicitat concediu imediat după alegere, deoarece trebuia să ajungă la Viena și Pesta pentru a nu pierde o afacere de 4000 de galbeni, așa cum reiese din solicitarea făcută către Ministrul de Interne la 15 noiembrie 1864³.

Aceasta fiind starea lucrurilor în județ, în unanimitate sunt solicitate următoarele:

1. ”Șosea între Târgu Jiu și Severin peste dealul Bujorăscu, existând posibilitatea de a se trece prin scursurile văilor fără nici o greutate.

2. S-a observat că piața orașului Târgu Jiu rânzezește într-o amortiție, perpetuă amortiție, care s-a dovedit că provine numai din mulțimea bâlciurilor ce se fac în tot cuprinsul județului și mai cu seamă din facerea a două bâlciuri mari, care se țin în marginea orașului cu care se omoară orice dezvoltare a pieței căci comercianții streini vin cu tot felul de mărfuri și obștea își face aprovizionarea pentru toată perioada anului cu cele de trebuință. Pe lângă acest lucru se reclamă faptul că locuitori din tot județul vând acolo vite și alte mărfuri, iar împotriva lor comercianții străini hotărăsc între ei prețurile și monopolizează vânzările, autohtonii fiind siliți să vândă la prețurile impuse de cumpărătorii străini. Pentru a evita această monopolizare, Consiliul a chibzuit ca în locul acestor bâlciuri să se înființeze două târguri saptamânale, joia și vinerea, pe locul numit allu Târgului și unde să se vândă vite și alte mărfuri, ca astfel locuitorii județului să aibe la dispoziție târguri mari, slobode în toate săptămânile, unde să-și desfacă marfa ce o au de vânzare sau de schimb. Numai astfel, crede Consiliul, s-ar putea dezvolta liber comerțul și Cassa (bugetul) orașului s-ar ridică mult în comparație cu azi.

3. Facerea șoselei până la Țințăreni pe albia Jiului pentru a se uni cu drumul dintre Craiova și Severin;

¹ *Ibidem.* f. 85.

² *Ibidem.* f. 86.

³ *Ibidem.* f. 8.

4. Repararea drumului spre Austria prin Porceni. Mutarea pichetului de graniță de la actualul drum, Buliga, care a devenit greu practicabil și care nu putea fi folosit de căruțe cu mărfuri. Repararea drumului propus implică doar curățarea de copaci căzuți și refacerea unor porțiuni care au fost distruse de ape;

5. Între drumurile clasificate ca fiind județene, a rămas un drum ce taie județul de la nord la sud, care iese la Mânăstirea Strehăia, pentru a ajunge mai ușor trebuie tăiat drept pe o porțiune de o mie e stânjeni, pe unde să se taie tufișuri și o mică pădure în punctul Valaea Mânăstirii. Pentru a realiza acest drum fiind nevoie de aprobarea guvernului;

6. Plutirea și canalizarea fiind sufletul comerțului unei țări, și apa Jiului fiind un râu ce taie județul în două, canalizarea lui a fi un drum către o *însfârșită* îmbogățire.

7. Construirea unei căi ferate pe Valea Jiului care să lege România cu Austria. Chiar dacă s-a vorbit de această investiție când s-a luat decizia construirii unor trasee de cale ferată, ulterior a fost mutat traseul spre Severin. Consiliul Județean Gorj face rugămintea către Guvern și Domnitor să se revină la vechiul traseu.

8. Modificarea traseelor drumurilor județene, scurtarea lor prin evitarea ocoalelor. Pentru regularizarea lor se solicită aprobarea Guvernului.

9. Aprobarea Guvernului pentru o nouă reorganizare a comunelor pentru a se evita unirea lor peste ape sau dealuri, Consiliul Județean cunoscând mai bine nevoile localităților.

10. Prin Legea Comunelor, preoții trebuiau să fie plătiți. În urma înclinării comunelor (reorganizării), unele au ajuns să aibe chiar 4 biserici. La fiecare se adauga de plată încă doi funcționari, cântărețul și paracliserul, fiind o greutate pentru locuitorii care trebuiau să plătească. Consiliul propune ca Protopopul Județului să hotarască pentru fiecare comună o biserică Catedrală, ai căror preoți să fie plătiți de comună. Celelalte biserici urmând a fi susținute de enoriași așa cum vor putea.

În județul Gorj după reorganizarea impusă de Legea Comunelor, situația se prezenta astfel¹:

Plasa Amaradia	25 comune	4954 de familii	81 biserici
Plasa Gilort	32 comune	5794 de familii	66 biserici
Plasa Jiu	30 comune	5741 de familii	56 biserici
Plaiul Novaci	21 comune	3191 de familii	53 biserici
Plasa Ocolu	25 comune	5188 de familii	77 biserici
Plaiul Vulcan	22 comune	4924 de familii	79 biserici

11. Deoarece mortalitatea în rândul vitelor în comunele județului devenise o problemă majoră pentru cultivatori, Consiliul constatând că reaua întreținere a vitelor este cauza, decide ca fiecare gospodar să construiască adăpost pentru vite, un model pentru acesta să fie afișat la cancelaria fiecărei Primării.

12. Datorită reorganizării comunelor au rămas distanțe mari între gospodării și centrul comunei. Consiliul propune ca pe viitor casele să fie construite la line, cât mai aproape de centrul comunei, după un plan oferit de Guvern, ce s-ar aplica pentru toate comunele rurale, lucru necesar și pentru înfrumusețarea comunelor, dar și pentru sănătatea și siguranța oamenilor.

13. Observând ca locuitorii de la sate se hrănesc prost, mâncarea nu este suficientă, Consiliul propune ca fiecare gospodar să-și planteze în grădină 40 de cuiburi de cartofi care să fie lăsați în grija nevestelor. De asemenea, primăvara, fiecare gospodar să-și pună la îngrășat

¹ Ministerul de Interne, Agricultură și Lucrări Publice, *Indicele comunelor României*, Imprimeria Statului, București 1865, p 38, 39, 40 și 41.

doi porci, pentru care să construiască lângă casă un adăpost. De îngrijirea acestora să se ocupe tot nevestele, să-i hrănească cu ce rămâne de la masă, cu ierburi și dovleți precum și, uneori, cu porumb. Unul să fie pentru vânzare iar celălalt pentru hranirea familiei. Responsabilitatea pentru înfăptuirea acelei hotărâri revine primarilor comunelor, fiind obligatorie.

14. Deoarece la fiecare ploaie, în majoritatea comunelor se fac noroaie, care infectează aerul ce duce la îmbolnăvirea locuitorilor și a vitelor, Consiliul propune ca pe toată întinderea comunelor să se tragă șanțuri de patru palme adâncime care să preia apele și noroaiele. Totodată drumurile să fie astfel pietruite ca apa să se scurgă în șanțuri. Curățarea acestora să se facă de trei ori pe an, responsabil fiind primarul localității și subprefectul de plasă. Aceștia vor avea în vedere și pietruirea drumurilor către comunele învecinate precum și săparea șanțurilor care să preia apele.

15. Toți locuitorii să planteze în fața casei, la drum, patru duzi, pentru a înflori cultivarea viermilor de mătase. Duzii trebuiau să fie luați de la pepiniera Pantelimonu, din cei aduși de Stat din Italia.

16. Comunele aflate la hotarele județului, produceau o greutate pentru administrație datorită suprafețelor care se regăseau întretăiate de granițele județelor vecine. Consiliul propune o rotunjire a județelor, iar cu această ocazie să fie rotunjite și plășile și plaiurile, având în vedere interesele economice, dar și accesul mai facil al locuitorilor la taturile (sediile) Subprefecturilor. Era momentul ca Plășile să-și stabilească reședințe stabile, până atunci fiind folosite casele subprefecților sau case închiriate”.

Acestea au fost dorințele Consiliului Județean Gorj pentru anul 1865, pentru dezvoltarea ținutului și bunăstarea locuitorilor săi. Dorințele lor, prin expunerea lipsurilor ce trebuiau acoperite, ne arată o imagine elocventă a județului Gorj la jumătatea secolului al-XIX-lea. Întocmirea acestui proiect de dorințe cu responsabilitate, confirmă necesitatea constituirii acestor Consilii Județene. Chiar dacă era în primul său an de funcționare, plenul acestuia arată că o guvernare locală poate rezolva mai eficient problemele apărute și totodată să-ți exprime viziunea pentru viitorul ținutului.

Se confirmă faptul că Mihail Kogălniceanu avea perfectă dreptate când menționa despre interesele locale că sunt ținute în mână Guvernului și acet fapt nu putea duce la o dezvoltare a țării, cel puțin nu într-un ritm care să mulțumească nevoile românilor.

Pentru a întocmi acest proiect de dorințe, s-a constituit, în ședința din 17 noiembrie 1864¹, o Comisie formată din Constandin Moscu, Ioan Broșteanu și Constandin Săvoiu. Proiectul a fost prezentat și votat în ședința din 17 februarie 1865².

La 25 septembrie 1865, Ministrul de Interne a transmis o circulară către toate Prefecturile prin care făcea anumite precizări și cu privire la întocmirea proiectului de Dorințe ale Județului. Se solicita ca dorințele transmise să fie de interes local, proiectele de interes național urmând a se realiza din bugetul național. Sunt date exemple de proiecte de interes național: canalizarea râurilor pentru a deveni navigabile, porturi la Dunăre, deschiderea unor Bănci financiare, realizarea de drumuri de interes general nu județean, înființarea de căi ferate, preluarea Serviciului Poștal de către Consiliile Județene și înființarea de noi stații telegrafice, modificarea contribuțiilor din bani în zile de muncă pentru șosele și posibilitatea de a plăti pentru ziua de muncă obligatorie la reparațiile pichetelor de grăniceri.

¹ A.N.R., fond Ministerul de Interne-Divizia Administrativă, d. 41/1865, *Diferite lucrări ale Consiliului Județean*, f. 58 verso.

² *Ibidem*, fila 77.

Dorințele unor Consilii Județene de a înființa Școli Comerciale, meșteșugărești, agricole sau de arte, înființarea de școli gimnaziale în orașe secundare erau proiecte în sarcina Guvernului.

Astfel, Ministerul a transmis ca toate Dorințele exprimate în anul 1864 vor fi transmise spre rediscutare în sesiunea din 1865¹.

Constatăm astfel că multe din proiectele transmise de Consiliul Județean Gorj trebuiau să aștepte intenția Guvernului. Prin retransmiterea Dorințelor pentru lucrările sesiunii următoare se pierdea un an în demararea acestor proiecte, nici drumurile, nici școala Alexandru Ioan I, nici Jiul navigabil până la Dunăre nu primeau un răspuns pozitiv deocamdată. Entuziasmul cu care se pornise la drum în prima sesiune cu siguranță a început să dispară, din toate idealurile avute pentru dezvoltarea județului, Consilierii erau puși în situația de a asigura doar funcționarea cotidiană a instituțiilor județului.

¹ A.N.R., fond Ministerul de Interne-Divizia Administrativă, d. 41/1865, *Diferite lucrări ale Consiliului Județean*, f. 62, 62v.